

Askim kommune

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 DEP
0032 OSLO

1911672-8

Deres ref.:
19/1672

Vår ref.:
14/982 - 13 / WENHVIDS

Dato:
05.08.2019

Høring - NOU 2018:13 Voksne i grunnskole- og videregående opplæring - finansiering av livsopphold (Livsoppholdutvalget)

I det nedenstående benyttes forkortelsen vgo for videregående opplæring.

Spørsmål nr. 1.

De fire hovedforslagene: ↓	Spørsmål 1 i høringen: →	I hvilken grad mener høringsinstansene at de fire hovedforslagene vil bidra til å øke voksnes deltakelse og gjennomføring av grunnskole- og videregående opplæring? ↓
Dagpenger under opplæring		<i>Vil bidra i liten grad.</i> 60 % dagpengesats vil for mange kandidater ikke være tilstrekkelig til livsopphold. For mange vil dagpengesatsen være lav i utgangspunktet fordi de har hatt lav inntekt fra tidligere. Mange vil derfor være avhengig av flere støttekilder i tillegg til 60 % dp. Noen mottar lån og stipend fra Lånekassen, enkelte har kanskje rett til flyktningstipend, mens enkelte andre må søke supplerende sosialhjelp. En kompleks økonomisituasjon virker belastende og lite tiltalende. Derfor vil 60 % dp ha begrenset effekt på voksnes deltakelse i opplæring.
Lønnsrefusjon ved utdanningspermisjon		<i>Vil bidra i liten grad.</i> Denne ordningen er generøs overfor bedrifter som har behov for å heve kompetansen blant sine ansatte. For at ordningen skal virke må den enkelte bedrift gå proaktivt ut og motivere ansatte til å søke utdanning. Det innebærer at det bare unntaksvis vil eller kan være den enkelte ansatte som etterspør muligheten til å få permisjon til utdanning på grunnskole- eller vg. nivå for å utløse refusjon gjennom denne ordningen.

Postadresse
Postboks 2003
1802 Askim

Besøksadresse
Skolegt. 12
1830 Askim

Telefon
+47 69 68 10 00
Telefaks
+47 69 88 06 50

E-post:
postmottak@askim.kommune.no
Internett:
www.askim.kommune.no

Bankkont.:
1503.46.74660
Org.nr.:
840 894 312

Endringer i utdanningsstøtteordningen	<i>Kan bidra i en viss grad.</i> Flyktningstipendet fungerer for tiden slik at det reduseres for hvert år som går etter at man fikk opphold i Norge. Dette gjør ordningen lite aktuell for kandidater med fluktbakgrunn med botid på 4 år eller mer. Hvis begrensningene her reduseres eller fjernes, vil mange flere enn i dag kunne nyttiggjøre seg ordningen med flyktningstipend. Dette kan bidra til å stimulere søkingen til grunnskole og vg. opplæring blant flyktninger.
Kommunal grunnskolestønad	<i>Vil bidra i stor grad.</i> Mange flyktninger som kommer til Norge i voksen alder, har ikke gjennomført grunnskoleopplæring som er godkjent i Norge. Godkjent kan den bli hvis den består av minst 9 skoleår, inneholder opplæring i engelsk og er dokumentert gjennom vitnemål eller realkompetansevurdering. Det er derfor mange flyktninger som har behov for grunnskoleopplæring, men i mange tilfeller har det hittil ikke vært aktuelt for kandidater som ikke har inntekter av deltidsjobb ved siden av skolegangen. Det vil bli belastende å leve bare av sosialhjelp under hele skolegangen på inntil 3 år. Med en kommunal stønadsordning i størrelsesorden 2G vil det å ta grunnskoleopplæring bli simpelthen en attraktiv løsning. Dette kan få mange til å ønske seg slik opplæring, og det vil bli et spørsmål om hvordan utgiftene til denne kommunale stønadsordningen skal finansieres. Erfaringsmessig vil selv en stønad på 2G ikke være tilstrekkelig for alle kandidatene; noen vil behøve bostøtte eller supplerende sosialhjelp i tillegg, varierende etter den enkeltes familie- og boligsituasjon.

Spørsmål nr. 2

Utvalget anbefaler: ↓	Spørsmål 2 i høringen: →	Hvordan vurderer høringsinstansene utvalgets øvrige forslag?
Å vurdere om vgo for voksne bør utvides til å gjelde alle som ikke har fullført og bestått vgo.		For tiden er de aller fleste kandidater berettiget til vgo for voksne. I noen tilfeller er det manglende opplæring i engelsk som er til hinder for inntak i vgo. Det frarådes å svekke kravet om engelskkunnskaper; utviklingen går

	definitivt i retning av stadig større behov for engelsk både innen utdanning, arbeidsliv, kulturliv og sosiale forhold. Dersom adgangen til vgo for voksne utvides til å gjelde alle, må det også inngå et tilstrekkelig tilbud om tilpasset opplæring i engelsk og eventuelt norsk. Et slikt tilbud finnes allerede, og dette må videreføres som et minstekrav, ikke bare som et tilbud, for alle kandidater som ved kartlegging viser seg å ha behov for det.
Å bedre kvalitet på administrative data for søking, tilbud og deltagelse i vgo for voksne.	Her er behovet for forbedring stort. Det må bli enklere å skaffe seg informasjon om hvilke tilbud for voksne som finnes i fylkets videregående skoler, hvilke tilbud har oppstart i august og hvilke i januar, hvilke skoler tilbyr hvilke fagretninger etc. Planlegging av utdanning skjer langsiktig. Det er derfor behov for å vite flere år i forveien hva de videregående skolene kommer til å tilby. Dette for at kandidater som planlegger halvannet eller to år fram i tid skal slippe å oppleve at den ønskede utdanningen er tatt ut av tilbudsprogrammet når det er tid for å søke seg inn.
Myndighetene [anbefales] å vurdere en alternativ struktur for dekning av kostnader ved formidling av lærekontrakter og oppfølging av lærlingene under opplæringen, i samarbeid med partene i arbeidslivet og opplæringskontorene.	Ofte hører man om svakheter i lærlingordningen for ungdom i vgo. Når spørsmålet her dreier seg om voksne med lærekontrakter, ser vi at behov og forventninger kan øke betraktelig i forhold til dagens situasjon. Det er meget viktig at kostnadsspørsmålene for bedriftene blir tatt hånd om slik at arbeidsplasser blir stimulert til å inngå kontrakter med lærlinger blant både ungdom og voksne kandidater i vgo. Et økt antall kandidater vil kreve enklere formidling og et større spekter av tilgjengelige lærlingplasser. Dette vil kreve økonomisk innsats fra både opplæringskontorene og det private og offentlige arbeidsliv. Det er derfor en sentral oppgave å ha klar en oversiktlig struktur for dekning av kostnadene.
Å kutte ut privatistgebyret ved førstegangs eksamensforsøk, og heller innføre et gebyr dersom eleven/lærlingen uteblir fra eksamen.	Å gå opp til eksamen som privatist har en pris; for tiden betales kr. 1114 for hver eksamen privatister melder seg opp til. I de viktigste fagene er det krav om å avlegge både skriftlig og muntlig eksamen, noe som dermed dobler kostnadene. For enkelte kandidater med dokumentert vgo fra hjemlandet er privatistordningen en aktuell vei å gå for å få full studiekompetanse etter norske krav. Mange er nødt til å avlegge skriftlig og muntlig eksamen i norsk og engelsk, noe som koster den enkelte i alt kr. 4056.

	Dette er ingen stor sum isolert sett, men kan være krevende nok for kandidater som ikke har lønnsinntekt. Derfor vil det virke positivt, stimulerende og støttende dersom gebyret bortfaller ved første eksamensforsøk.
At det utvikles fleksible, modulstrukturerte løsninger i introduksjonsprogrammet der undervisning er tilrettelagt for minoritetsspråklige.	Det snakkes allerede om modulstruktur i norskopplæringen for flyktninger og innvandrere i introduksjonsprogram. Det ser ut til å være et mål at norskopplæring i tradisjonell forstand blir erstattet av et tverrfaglig tilbud på ulike nivåer – moduler – der også andre grunnskolefag inngår. Dersom et slikt tilbud knyttes opp mot introduksjonsprogrammet, vil hele løpet bli mer oversiktlig for den enkelte deltaker. Dessuten vil språkferdighetene bli bredere og hentet fra et større spekter av samfunns- og kulturlivet. Kanskje kan en slik løsning bidra til at de 50 timene med samfunnskunnskap, som nå er en isolert, obligatorisk del av opplæringen, kan erstattes ved gjennomføring av et minimumsantall undervisningstimer innenfor modulsystemet. Det er lite konkrete opplysninger å finne om hva slike «fleksible, modulstrukturerte løsninger i introduksjonsprogrammet» vil innebære. Det er mulig at det siktes til andre løsninger enn bare de rent opplæringsmessige, som er nevnt ovenfor.

Spørsmål nr. 3: Hvilke faktorer er viktige for å kunne implementere forslagene?

Blant de fire hovedforslagene er det to som utpeker seg fra et kommunalt synspunkt, nemlig forslaget om dagpenger under opplæring og kommunalt grunnskolestipend. Begge disse tiltakene vil påvirke summen av økonomiske ytelser som den enkelte kommune må bære. Det bør derfor forventes øremerkede overføringer i forbindelse med en eventuell innføring av de foreslåtte tiltakene.

Det er videre av betydning å ta hensyn til at selv om enkelte tiltak forventes å ha større effekt enn andre, kan summen av alle de fire hovedforslagene føre til en betydelig økning i voksnes deltakelse og gjennomføring av grunnskole- og vg. opplæring. Ettersom dette er målsettingen, er det som helhet med på å gi positive signaler når myndighetene innfører hele 4 nye hovedtiltak.

Ser man hovedtiltakene og de øvrige anbefalingene under ett, viser det seg at endringene vil måtte administreres av flere ulike instanser. Noe vil kommunene stå for, noe tilligger fylkene som eiere av de videregående skolene, noe ligger hos Lånekassen, noe hos arbeidsgiverne, og en del ordninger vil administreres av NAV i kommunene. Det er viktig at de ulike tiltakene samordnes og at innføringen synkroniseres slik at ting skjer i en god og hensiktsmessig rekkefølge. Det er f.eks. viktig at retten til å ta vgo utvides til å gjelde alle før strukturen for dekning av kostnader knyttet til lærlingeordningen er på plass ettersom læretiden påbegynnes først 2 år etter inntak i vgo.

Enkelte av tiltakene medfører viktige og betydningsfulle endringer i eksisterende lovverk. F.eks. vil forslaget om 60 % av ordinær dagpengesats uten krav til å være disponibel for arbeidsmarkedet, medføre endringer i bl.a. folketrygdloven § 4-5 og § 4-6. Slike endringer og påfølgende informasjon om endringene må ses i sammenheng med intensjonen i de foreslåtte tiltakene. For både NAV og Lånekassen vil lovendringene få konsekvenser i behandlingen av en rekke enkeltbrukere. Dette må saksbehandlere bli informert om på en slik måte at intensjonene oppfattes i arbeidet med aktuelle brukere.

Spørsmål nr. 4: Andre kommentarer?

Ingen ytterligere kommentarer.

Med hilsen

Wenche Hvidsten
virksomhetsleder
NAV Askim

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ikke underskrift.

Mottakere:
Kunnskapsdepartementet